

نقش و جایگاه برنامه ریزی شهری در کاهش اثرات بلایای طبیعی (سیل و زلزله) در شهرستان اسدآباد با استفاده از تحلیل SWOT

محمدرضا کشکولی^۱، صادق صیدبیگی^{۲*}

۱- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، تهران، ایران.

۲- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، تهران، ایران.

sadegh.seidbeigi@srbiau.ac.ir

چکیده

با توسعه جوامع و پیچیده شدن روابط درونی جوامع بر تعداد بحران های ناشی از بلایای طبیعی و انسان ساز افزوده شده است، و این بحران ها هر روز رو به افزایش است. در بین بلایای طبیعی بلایای هیدرو اقلیمی از جمله سیل و بلایای ژئولوژیک از جمله زلزله بیشتر از سایر بلایا تلفات انسانی و خسارت های اقتصادی به همراه دارد، از طرفی نحوه پاسخگویی و حل بحران های ناشی از حوادث با سطح توسعه یافتگی و پیشرفت هرکشوری رابطه مستقیمی دارد. اهداف این پژوهش شامل بررسی و شناخت نقش مدیران و برنامه ریزان شهری در کاهش بلایای طبیعی، شناخت نقاط قوت و ضعف، فرصت ها و تهدیدها، شناسایی محاسن و محورهای محورهای توسعه اسدآباد و در نهایت انتخاب امن ترین محور توسعه می باشد. پژوهش حاضر بر این فرضیات استوار است که توانایی مدیران و برنامه ریزان شهری در کاهش بلایای طبیعی شهر اسد آباد نقشی موثر داشته و تا حدودی برنامه ریزان شهری را در طرح های جامع و تفصیلی بر کنترل بلایای طبیعی واقف ساخته است. روش پژوهش در این تحقیق توصیفی- تحلیلی است و با استفاده از استراتژی یا تحلیل SWOT به بررسی نقش و جایگاه برنامه ریزی شهری در کاهش اثرات بلایای طبیعی (سیل و زلزله) و بیان نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدها در شهرستان اسدآباد پرداخته شده است. در نتیجه می توان گفت به نظر می رسد ایجاد تشکیلات مناسب و واحد برای ایجاد هماهنگی و انسجام در مدیریت مراحل مختلف بحران (قبل از وقوع، زمان وقوع و بعد از وقوع) از اولویت برخوردار باشد.

واژگان کلیدی: شهر، برنامه ریزی شهری، بلایای طبیعی، سیل، زلزله، مدیریت بحران، شهرستان اسد آباد، تحلیل SWOT.

۱- مقدمه

با توجه به نزدیکی شهر اسدآباد با کانون زلزله غرب کشور ((نهایوند)) لزوم توجه هرچه بیشتر به امر برنامه ریزی خود را بیش از پیش نمایان می سازد. سابقه بروز زلزله در این منطقه، لزوم داشتن برنامه ریزی اصولی در خصوص مواجهه با خطرات بلایای طبیعی را طلب می کند. که متأسفانه به علت نبودن یک نگاه کارشناسانه و عدم پیروی از یک دید شهرسازانه موجب کم رنگ شدن اقدامات پیشگیرانه در خصوص مقابله با بلایای طبیعی گردیده است. و این دید غیرکارشناسانه باعث عدم توجه به موضوع مقاوم سازی و نوسازی ساختمان ها شده است، که با یک نگاه کلی می توان دریافت که بیش از نیمی از ساختمان های شهر در مقابل بلایای طبیعی غیر ایمن است که این امر علاوه بر وارد شدن خسارات مالی باعث بروز صدمات جانی در هنگام وقوع بلایا می شود. همچون بسیاری از شهرهای کشور، شهر اسدآباد نیز دارای بخش مرکزی با درصد بافت فرسوده بیشتر، معابر کم عرض و تراکم جمعیت بالا می باشد که این امر امداد رسانی را در هنگام بروز حوادث بسار کند و کم اثر می سازد، و نیاز به بازنگری جدی و حساب شده در زمینه برنامه ریزی اصولی شهر دارد.